

In memoriam Mgr. dr. Stefaan Van Calster

Geheel onverwachts overleed in de ochtend van donderdag 28 april jl. Mgr. dr. Stefaan Van Calster, hoofdredacteur voor België van ons tijdschrift. Mgr. Van Calster nam op dat moment deel aan de jaarlijkse

internationale redactievergadering van het *Internationaal Katholiek Tijdschrift Communio* te Ożarów Mazowiecki, vlakbij Warschau.

De uitvaart van Mgr. Van Calster vond plaats op zaterdag 14 mei om 9.30 uur in de Sint-Catharinakerk van zijn geboortedorp Sint-Katelijne-Waver (België).

Stefaan Van Calster werd geboren op 3 februari 1937 in het gehucht Elzenstraat (Sint-Katelijne-Waver), als tweede van vijf kinderen. Hij studeerde wiskunde en wetenschappen en was leraar aan het Sint-Romboutscollege te Mechelen. Na zijn legerdienst volgde hij de priester-

opleiding aan het grootseminarie van het aartsbisdom Mechelen-Brussel. Op 27 juni 1966 werd hij door kardinaal L.J. Suenens tot priester gewijd. Vervolgens ging hij studeren aan het *Institut für Katechetik und Homiletik* in München. Daarna vervolgde hij zijn studie in Nijmegen en behaalde er het doctorandus in de theologie, sectie pastoraal. Aan de *Université Catholique* te Louvain-La-Neuve promoveerde hij tenslotte bij de latere bisschop van Luik, Mgr. A. Houssiau, op een proefschrift met als titel: “Bijbel en Preek”¹.

In 1969 werd Van Calster verantwoordelijk voor de eerste twee jaren theologie aan het diocesane grootseminarie Johannes XXIII te Leuven. Van 1970 tot 1988 was hij daar president. In die periode was hij ook actief in de parochiepastoraal te Diependaal. Tevens was hij professor aan het Centrum voor Kerkelijke Studies te Leuven en aan de grootseminaries van Antwerpen en Gent. Hij was medeoprichter van en professor aan het Centrum voor Priesteropleiding op Rijpere Leeftijd te Antwerpen. Hij was ordinarius voor pastoraaltheologie aan het “MEDO”, het Internationaal Instituut voor Studies over Huwelijk en Gezin. Sinds 1977 was hij als docent verbonden aan het grootseminarie Rolduc te Kerkrade en vanaf 1988 aan het grootseminarie Sint-Janscentrum te 's-Hertogenbosch, waar hij met name de vakken homiletiek en pastoraaltheologie doceerde. Na de oprichting van het grootseminarie De Tiltenberg te Vogelenzang werd hij ook daar docent.

Van 2000 tot 2002 was Van Calster tevens meewerkend priester in het dekenaat Leuven, verbonden aan de Sint-Jozefparochie van pastoor Vlaeminck. In 2005 werd hij pastoor van de parochie Maria Tenhemelopneming te Mariadorp (Eijsden) in het Nederlandse bisdom Roermond.

1 Gepubliceerd als: Stefaan Van Calster, *Bijbel en preek: een pastoraaltheologische bijdrage tot de studie van de homilie. Problematiek, analyse, reflexie*, Emmaüs, Brugge 1978. Met o.a. zijn promotor schreef hij later het boek: Jozef Lescauwet, Albert Houssiau, Stefaan Van Calster, *De parochie: Heden, verleden en toekomst*, Tabor, Brugge 1988. Andere bekende titels van zijn hand: Stefaan Van Calster, *Wat is pastoraal? 1: Priester en pastor zijn te midden van een veranderende kerk en maatschappij; 2: Opbouw en structuur van christelijke gemeenschappen te midden van een veranderende kerk en samenleving*, Emmaüs/Gottmer, Brugge/Nijmegen 1978-1980, en Id., *Tot gij wederkeert: Schriftmeditaties*, Tabor, Brugge 1982.

In 2008 werd hij de eerste programmadirecteur van “Radio Maria Nederland en Vlaanderen” te ’s-Hertogenbosch. In 2010 benoemde paus Benedictus XVI hem tot “Kapelaan van Zijne Heiligheid”, waardoor hij de titel van “Monseigneur” kreeg.

In de laatste jaren was Mgr. Van Calster ook sterk geëngageerd in verschillende processen van zalig- en heiligverklaring², te beginnen met het proces van zaligverklaring van de Letse bisschop Mgr. Boleslav Sloskans, die in ballingschap in Leuven overleed, en voor wie Van Calster Romeins postulator was³. Tevens was Van Calster delegatus episcopalis voor de zalig- en heiligverklaringsprocessen van Mgr. Petrus Savelsberg (bisdom Roermond), Zr. Maria Theresia van de heilige Jozef [Tauscher] (Roermond), Pater Karel Houben (Roermond), Zr. Maria Theresia van de H. Drievuldigheid [IJseldijk] (Roermond), Mgr. Frans Schraven en gezellen (Roermond), Ailbertus van Antoing (Roermond), Dorothea Visser (Utrecht), kardinaal Cardijn en Moeder Martha Vandenputte (beiden aartsbisdom Mechelen-Brussel). In het bisdom ’s-Hertogenbosch was hij betrokken bij het zaligverklaringsproces van M. Maria Margaretha der Engelen [van Valckenisse] ocd. Deze activiteiten leverden Van Calster de bijnaam “de zaligmaker van de Lage Landen” op.

Bij iedereen die hem kende stond Mgr. Van Calster bekend als een zeer hartelijke en gastvrije persoon en als een toegewijde en trouwe priester, die zich met tomeloze ijver en gedrevenheid heeft ingezet voor de Kerk in de Lage Landen.

Mgr. Van Calster trad in 1981 toe tot de redactie van de Nederlandstalige editie van *Communio* als “verantwoordelijke voor de eindredactie in Vlaanderen”, in samenwerking met pater G. Wilkens sj, die dezelfde functie voor Nederland bekleedde en met Mevr. K. Roegiers, die het

2 Zie Rob Hamers, Stefaan Van Calster, *Heiligen voor iedereen: De meest voorkomende heiligen in de Lage Landen*, Aloysius Kruiden, Landgraaf 2014 (met uitleg over de actuele stand van zaken rond zalig- en heiligverklaringen door Mgr. Van Calster).

3 Stefaan Van Calster, Dirk Hanssens, *Gedenkboek: monseigneur Boleslav Sloskans. Symbool van de vervolgd Kerk*, Tabor, Brugge 1995.

redactiesecretariaat behartigde (en dat nog steeds doet)⁴. Twee jaar later werden Van Calster en Wilkens hoofdredacteur voor resp. Vlaanderen en Nederland.

In het jaar van zijn aantreden bij *Communio* verscheen ook het eerste artikel van Van Calster in het tijdschrift. Het thema van de bijdrage vormt een weerspiegeling van zijn studie pastoraaltheologie en van de verantwoordelijkheid die hij op dat moment droeg als president van het Johannes XXIII-seminarie: *Het apostolisch ambt te midden van een veranderende samenleving*⁵. In het artikel gaat Van Calster in op een thematiek die hem zeer na aan het hart lag, en die als een rode draad doorheen zijn pastoraal-theologische reflectie en handelen verweven was: een gelovige visie op de identiteit van de priester en de specifieke professionaliteit van het kerkelijke ambt.

“In heel deze spiritualiteit staat zeer centraal dat de priester zijn taak met een grote professionele bekwaamheid verricht. Het zal zijn opdracht zijn uitdrukkelijk even competent te zijn als de arts, de psycholoog of de socioloog. Hij zal daarbij dan ook duidelijk zichzelf en zijn optreden situeren te midden van de verschillende vormen van dienst aan de mens. En zich ervan bewust zijn dat hij vanuit zijn relatie met God en de Kerk van Jezus Christus hoop mag uitspreken als antwoord op de zinvraag van het leven.

Hoe professioneel langs de menselijke kant bekeken dit ook is, de eigen professionaliteit van de priester situeert zich op dit raakvlak. Hij is er zich immers van bewust dat hij mag zaaien en planten en wieden. Of er oogst is? Hij weet dat God geen andere handen heeft in deze wereld dan de zijne. Maar of er wasdom komt door zijn werk? Het antwoord op deze vraag blijft open. De priester zal bidden opdat zijn inspanningen in de lijn liggen van wat God met de mensen voorheeft. Hij hoopt dan ook dat hij door zijn inspanningen Gods werken in deze wereld voorbereidt.

4 De achtergronden rond de oprichting van het *Internationaal Katholiek Tijdschrift Communio* (in 1972; de Nederlandstalige editie ontstond in 1976) zijn recentelijk uiteengezet door Mgr. Joris Schröder, *Communio: een levende kerkgeschiedenis. Achtergrond, ontstaan, werkwijze, bedoeling, perspectief*, in: *Communio (NL)* 40(2015), pp. 251-259.

5 *Communio (NL)* 6(1981), pp. 372-389.

Het hele probleem van de spiritualiteit is vanuit dit standpunt bekeken het probleem van God die werkt door de handen van mensen. Doch hier kan niemand zich aanmatigen het recht daartoe uit zichzelf te hebben. Men kan er alleen nederig om vragen en zich ervoor laten heiligen en zenden en wijden. Hier situeert zich het antwoord op de vraag naar de zin en betekenis van de wijding. Wat de priester in naam van Jezus Christus voor de gemeenschap mag betekenen, laat zich immers niet samenvatten in wat mensen voor mensen kunnen betekenen. Er is heel wat meer... in ons geloof”⁶.

In een roerige periode van de kerkgeschiedenis, waarin het priesterambt op vele manieren onder druk stond, heeft Van Calster op een zeer trouwe en toegewijde wijze in verkondiging, leer en leven uitdrukking gegeven van zijn visie op het priesterschap als een gewijd ambt uit naam van God en van de Kerk, ten dienste van de medemensen met het oog op de groei van het Rijk van God.

Met verering en dankbaarheid willen we deze markante priester Stefaan Van Calster gedenken en we willen hem aanbevelen bij God als een goede en trouwe dienaar. Moge het zaad van het Evangelie, dat hij jarenlang en met een enorme gedrevenheid heeft uitgestrooid, rijkelijk vrucht dragen, en moge hij nu binnentreden in de vreugde van zijn Heer (vgl. Mt. 25, 14-30).

F. De Rycke

⁶ Stefaan Van Calster, *Het apostolisch ambt te midden van een veranderende samenleving*, in: *Communio (NL)* 6(1981), p. 388.